

SUUNNITELMA PITKÄAIKAISASUNNOTTOMUUDEN POISTAMISEKSI 2025-2027

Jyväskylän kaupunki - Keski-Suomen Hyvinvointialue

OHJELMA PITKÄAIKAISASUNNOTTOMUUDEN POISTAMISEKSI

- Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti keskeisten ministeriöiden, kaupunkiseutujen, hyvinvointialueiden ja järjestöjen kanssa on käynnistetty valtakunnallinen ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. **Tavoitteena on pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen vuoteen 2027 mennessä.** Asunnottomuuden poistamisessa otetaan huomioon erityisesti nuoret asunnottomat ja edistetään nuorten tuettujen asumisyksiköiden perustamista.
- Ohjelmaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi on kutsuttu mukaan yhdeksän suurinta kaupunkia ja niiden alueilla toimivat hyvinvointialueet. **Ohjelmakaupungit ja -hyvinvointialueet laativat yhdessä suunnitelman pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä.**
- Keski-Suomen hyvinvointialue ja Jyväskylän kaupunki ovat sitoutuneet yhdessä hallitusohjelman mukaiseen tavoitteeseen ja ohjelmatyöhön pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi yhdessä laaditun suunnitelman mukaisesti.
- Keski-Suomen hyvinvointialue ja Jyväskylän kaupunki ovat hakeneet ohjelmatyön mukaiselle **Koti kaikille Keski-Suomessa –hankkeelle** ympäristöministeriön **hankerahaa**, jota on myönnetty 210 212 euroa (päätös 29.1.2025).

**Ohjelma
pitkäaikaisasunnottomuuden
poistamiseksi**

Hallitusohjelman mukainen
valtakunnallinen ohjelma

Koti kaikille Keski-Suomessa –hanke

Keski-Suomen Hyvinvointialue hallinnoima
hanke, jossa Jyväskylän kaupunki
hankekumppani valtakunnallisen ohjelman
toteuttamiseksi

**Suunnitelma
pitkäaikaisasunnottomuuden
poistamiseksi 2025-2027**

Keski-Suomen Hyvinvointialueen ja Jyväskylän
kaupungin laatima suunnitelma hankkeen
tavoitteiden toteuttamiseksi

- Valtakunnallinen ohjelma toimii *Koti kaikille Keski-Suomessa* -hankkeen ja sen toteuttamiseksi laaditun paikallisen pitkäaikaisasunnottomuuden poistamissuunnitelman pohjana.

ASUNNOTTOMUUSTYÖN TAUSTAA JA TILASTOJA

ASUNNOTTOMUUDEN OHJELMATYÖN TAUSTA JYVÄSKYLÄSSÄ

PAAVO I 2008-2011

Palvelujärjestelmän kehittäminen huomioiden erityisesti asunnottomille kohdennetut päihdemielen terveys- ja terveyspalvelut.

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy ja asumisen turvaamisen tukipalveluiden kehittäminen.

PAAVO II 2012-2015

Tukipalveluiden kehittämisen jatkaminen, asumisneuvojan ja sosiaalisen isännöinnin ohjaajan vakinaistaminen.

Asunnottomille, erityisesti pitkäaikaisasunnottomille nuorille kohdennettuja asuntoja asumisyksiköihin.

Valtakunnallinen osallisuuden ja kuntoutumisen SOSKU –hanke, asumisen tukipalvelujen kehittämiseksi kehitettiin sosiaalisen kuntoutumisen näkökulmasta.

AUNE 2016-2019

Yhteistyön kehittäminen asumisneuvonnan ja vuokranantajien välillä ja ennalta ehkäisevä toimintamalli asukkaiden vuokratilanteisiin.

Kotiin annettavan päihdekatkaisuhoidon, Kotikonstin pilotointi.

Matalankynnyksen kohtaamispaikka Hanskan perustaminen.

Kokemusasiantuntijakoulutus.

ASSI – ASUNTO ENSIN -HANKE 2020-2023

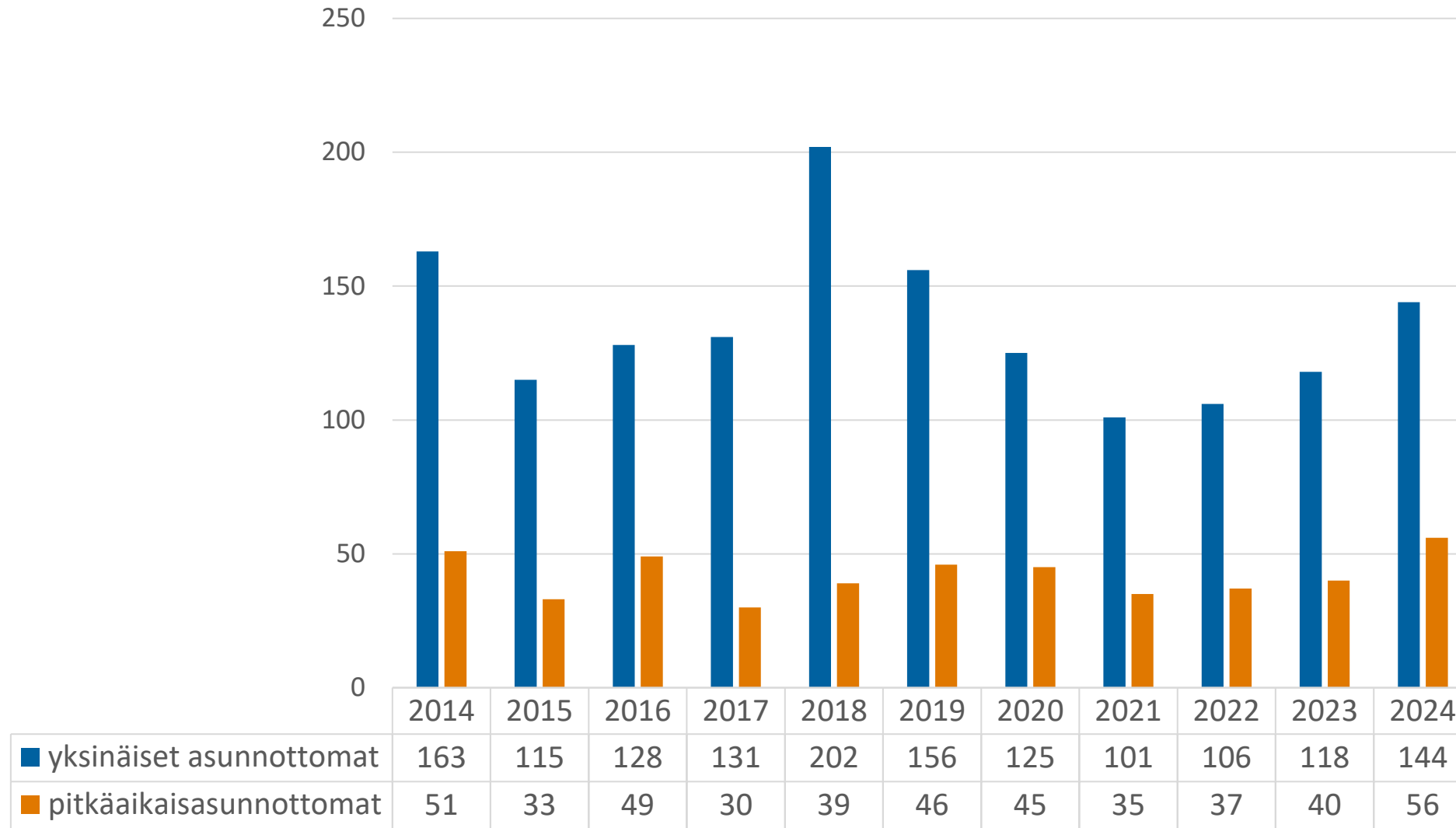
Matalan kynnyksen ja liikkuvan tuen palveluiden kehittäminen – Nopsajalkatoiminta ja sen vakiinnuttaminen.

Kokemusasiantuntijuuden ja sen saatavuuden kehittäminen.

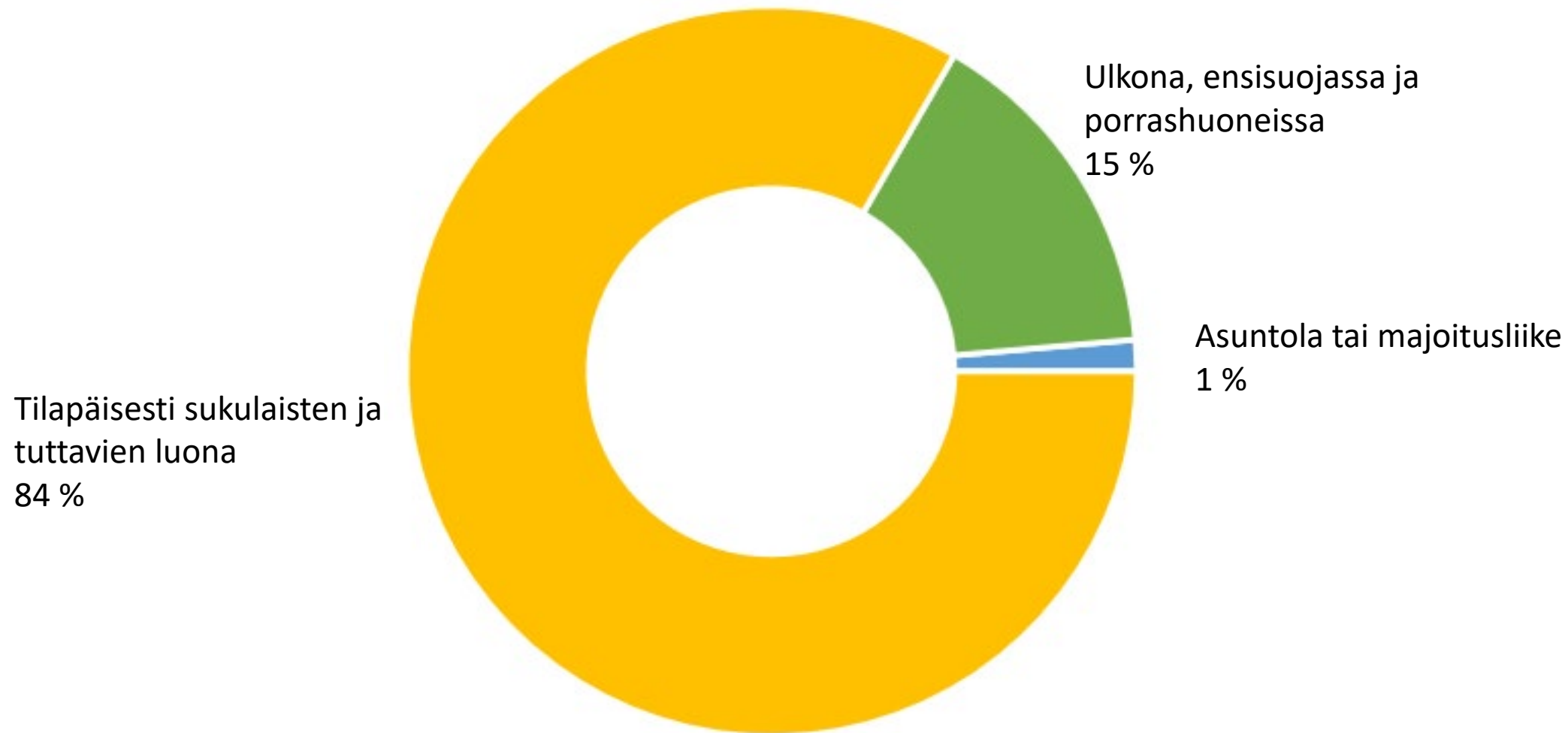
Kotona tehtävän katkaisuhoidon Kotikonstin levittäminen palveluverkkoon.

Asumisen neuvontatoiminnan kehittäminen ja toiminnan uudelleen organisointi ja laajentaminen 2023.

ASUNNOTTOMUUDEN KEHITYS JYVÄSKYLÄSSÄ 2014-2024

ASUNNOTTOMUUDEN MUODOT 2024

PITKÄAIKAISASUNNOTTOMUUS

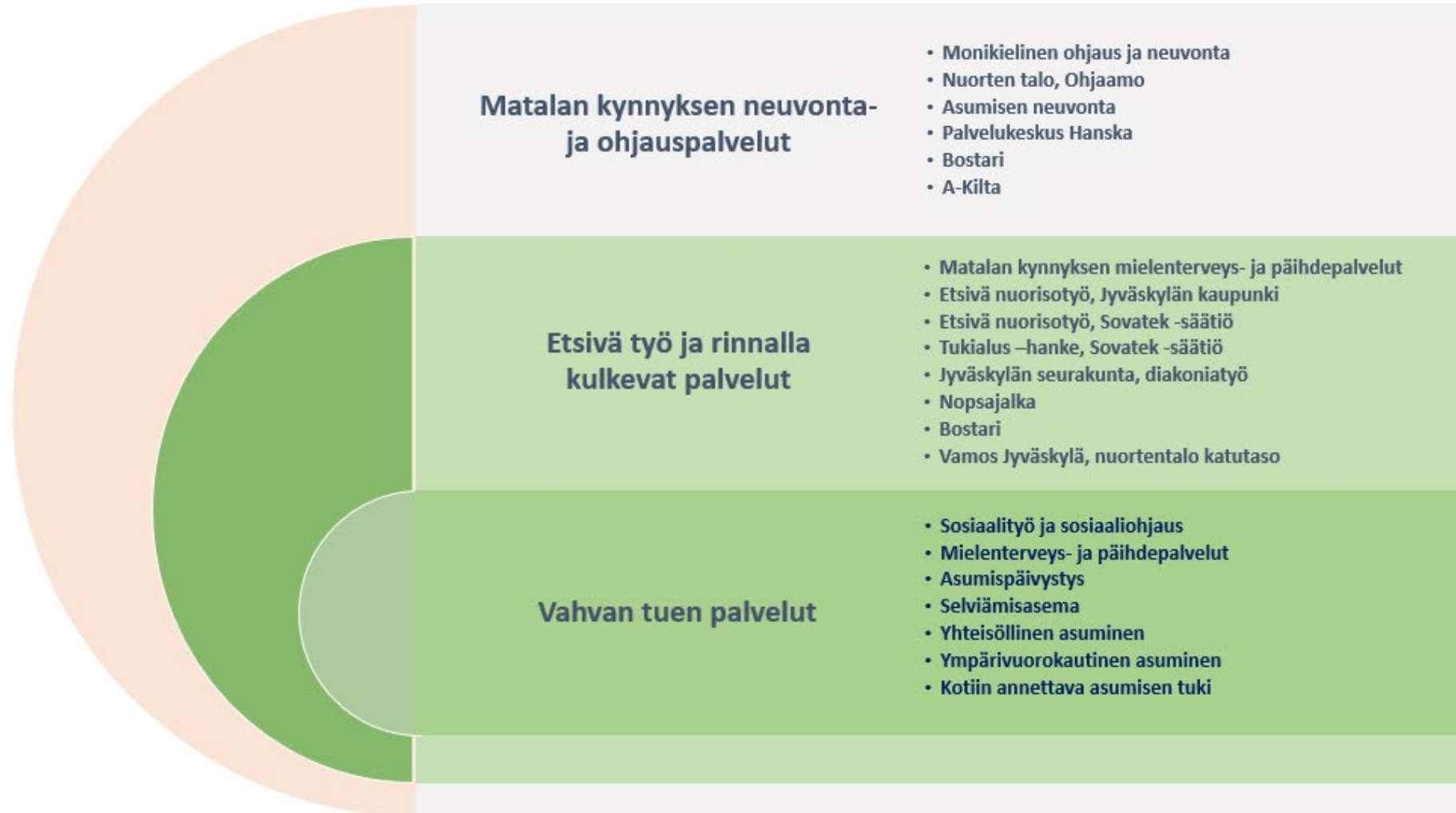
Pitkäaikaisasunnottomalla henkilöllä asunnottomuus on kestänyt vähintään vuoden, tai henkilö on ollut useasti asunnoton viimeisen 3 vuoden aikana.

- **Pitkäaikaisasunnottomien osuus Jyväskylässä asunnottomien kokonaismäärästä vuonna 2024 oli 39 %.**
- Pitkäaikaisasunnottomuuteen johtaneet syyt liittyvät usein kerrostuneisiin tilanteisiin kuten vuokravelkaan, häiriön tuottamiseen asunnossa ja asunnon hoitamattomuuteen. Näiden tilanteiden taustalla ovat usein yhtäaikaiset päihde- ja mielenterveysongelmat, vakava velkaantuminen ja asumisen taitojen heikkous sekä nuorilla koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jääminen. Nämä ongelmat ylläpitävät kierrettä, joka johtaa asunnottomuuden pitkittymiseen.
- Pitkäaikaisasunnottomien palvelutarpeet liittyvä aikuisten sosiaalipalveluihin, asumisen tuen palveluihin sekä päihde- ja mielenterveyspalveluihin. Pitkäaikaisasunnottoman on usein vaikea löytää palveluita, kiinnittyä niihin tai ne voivat olla pitkäaikaisasunnottoman tarpeisiin nähden riittämättömiä.
- Palveluihin ohjautumisen haasteet korostuvat, jos henkilöllä on samanaikainen päihde- ja mielenterveysongelma. Palveluiden rakenne saattaa asunnottoman tilanteeseen, jossa kaksoisdiagnoosi poissulkee palveluja.
- Mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät haasteet voivat vaikuttaa asunnottomien kykyyn sitoutua palveluiden asettamiin kynnyksiin, kuten käynti- ja asiointiaikoihin, mikä vaikeuttaa ja toisinaan estää asioiden viemistä eteenpäin.

YKSINELÄVIEN ASUNNOTTOMUUS ERI RYHMISSÄ JA PITKÄAIKAISASUNNOTTOMIEN MÄÄRÄ

yksinelävät asunnottomat	2022	joista pitkäaikais- asunnottomien määrä	2023	joista pitkäaikais- asunnottomien määrä	2024	joista pitkäaikais- asunnottomien määrä
kaikki yhteensä	106	37	118	40	144	56
miehet	89	33	99	34	116	48
naiset	17	4	19	6	28	8
nuoret alle 25-vuotiaat	25	9	20	4	26	6
maahanmuuttajataustaiset	7	2	5	3	14	14
asunnottomat perheet ja pariskunnat	0	0	1	0	0	0

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN JA KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUEEN PALVELUT ASUNNOTTOMILLE

ASUNNOTTOMUUSTYÖSSÄ TUNNISTETTUJA HAASTEITA

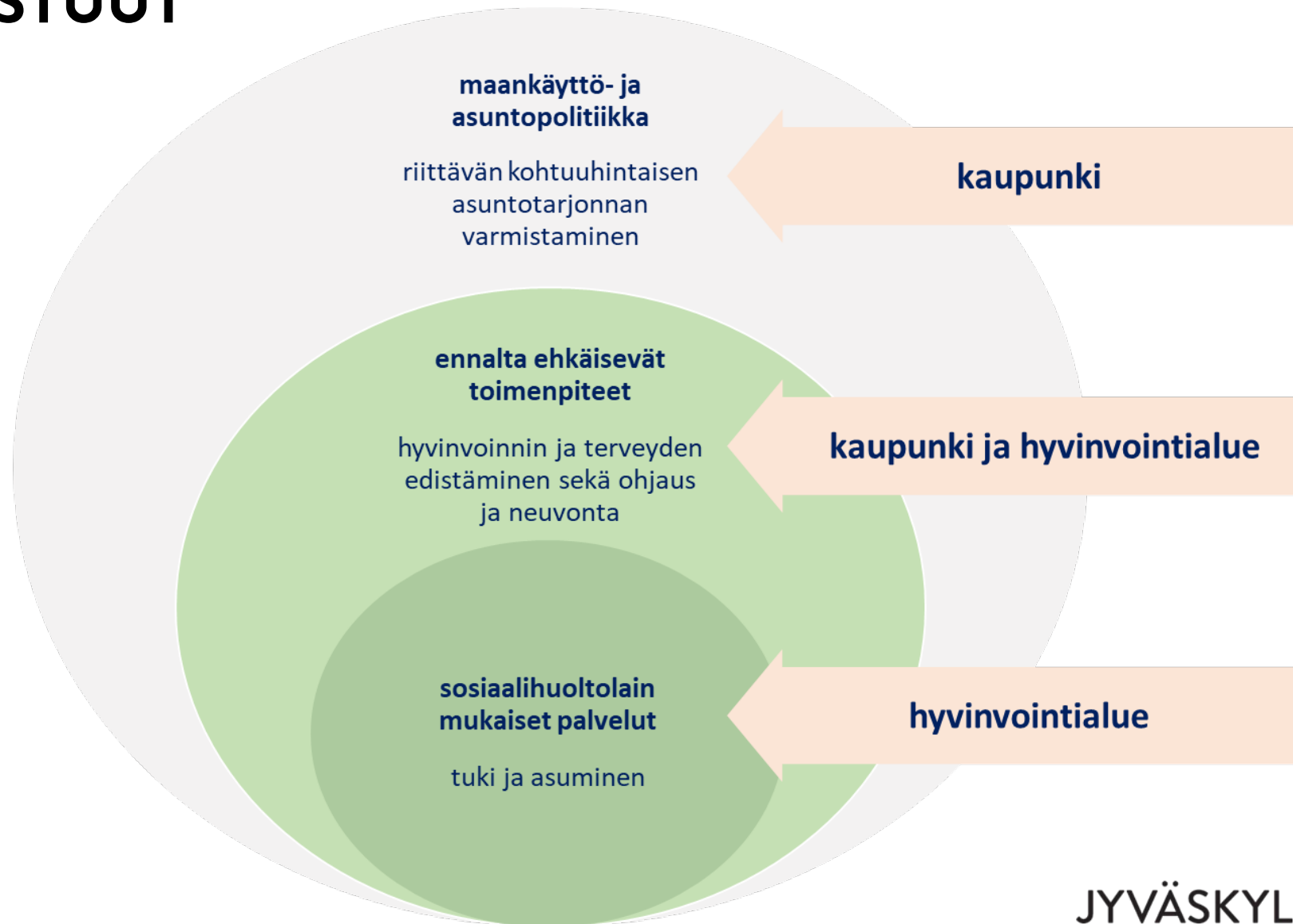
- Jyväskylässä on kasvavaa tarvetta pienille, kohtuuhintaisille asunnoille asumis- ja elinkustannusten noustessa. Heikennykset sosiaaliturvaan ja toimeentulotukikäytäntöihin ovat lisänneet talouden haasteita ja vaikeuttaneet arjenhallintaa, mikä näkyy lisääntyneinä häätöinä ja asunnottomuuden kasvuna.
- Asunnottomuutta ehkäiseviin palveluihin ohjaututaan usein liian myöhään. Varhainen tunnistaminen, asumisen neuvonnan palveluun ohjaaminen ja jalkautuva työ edellyttävät osaamisen vahvistamista ja työmuotojen kehittämistä.
- Hyvinvointialueen palvelujärjestelmä on osin pirstaleinen ja oikea-aikaiset palvelut voivat olla tarpeeseen nähden riittämättömiä. Palvelut ovat keskittyneet ohjaukseen ja arviointiin ja varsinaisiin korjaaviin ja kuntouttaviin palveluihin pääsyssä on viiveitä ja niiden palveluvalikoima on suppea.
- Pitkäaikaisasunnottomien tarpeeseen soveltuvaa asuntokanta on puutteellinen ja vaatisi uusien asumisyksiköiden perustamista sekä yhteistyön tiivistämistä vuokranantajien kanssa. Myös Asunto ensin –toimintamallin mukaisten, nopean asuttamisen mahdollisuudet ovat puutteelliset.

KOHTUUHINTAISEN ASUMISEN MAHDOLLISUUDET JYVÄSKYLÄSSÄ

- Jyväskylässä vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus on noin 46 % eli noin 37 000 asuntokuntaa (v. 2023). Vuokra-asunnoista suurin osa on vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja, näiden osuus kaikesta asuntokannasta on noin 30 %.
- ARA-tuettuja vuokra-asuntoja, joissa vuokra on markkinahintaa edullisempi ja jotka tarjoavat kohtuuhintaisia asumisen mahdollisuuksia pienituloisille, on Jyväskylän asuntokannasta on noin 15 % eli noin 16 500 asuntoa (v.2022). Määrällisesti suurin ARA-vuokra-asuntokanta on Jyväskylän vuokra-asunnot Oy:llä, jolla on noin 6700 vuokra-asuntoa.
- Jyväskylässä perustoimeentulon saajien osuus väestöstä on ollut vuonna 2023 noin 9 %, tämä on valtakunnallisesti kuudenneksi korkein prosenttiosuus. Perustoimeentulotuen tarvetta kasvattaa Jyväskylässä muiden suurten kaupunkien tavoin työttömien ja nuorten määrä sekä nousseet asumiskustannukset.
- Perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtainen raja (528 euroa) on yksinasuvien osalta pysynyt Jyväskylässä muuttumattomana vuodesta 2017 alkaen, samaan aikaan ARA-vuokra-asunnoissa yksiöiden vuokra on kuitenkin noussut lähes 12 %. Kela-rajoihin liittyvä tiukentunut tulkinta ja rajoihin soveltuvien yhden hengen talouksille sopivien asuntojen vähäinen tarjonta haastaa sopivien asumismahdollisuuksien löytymistä.

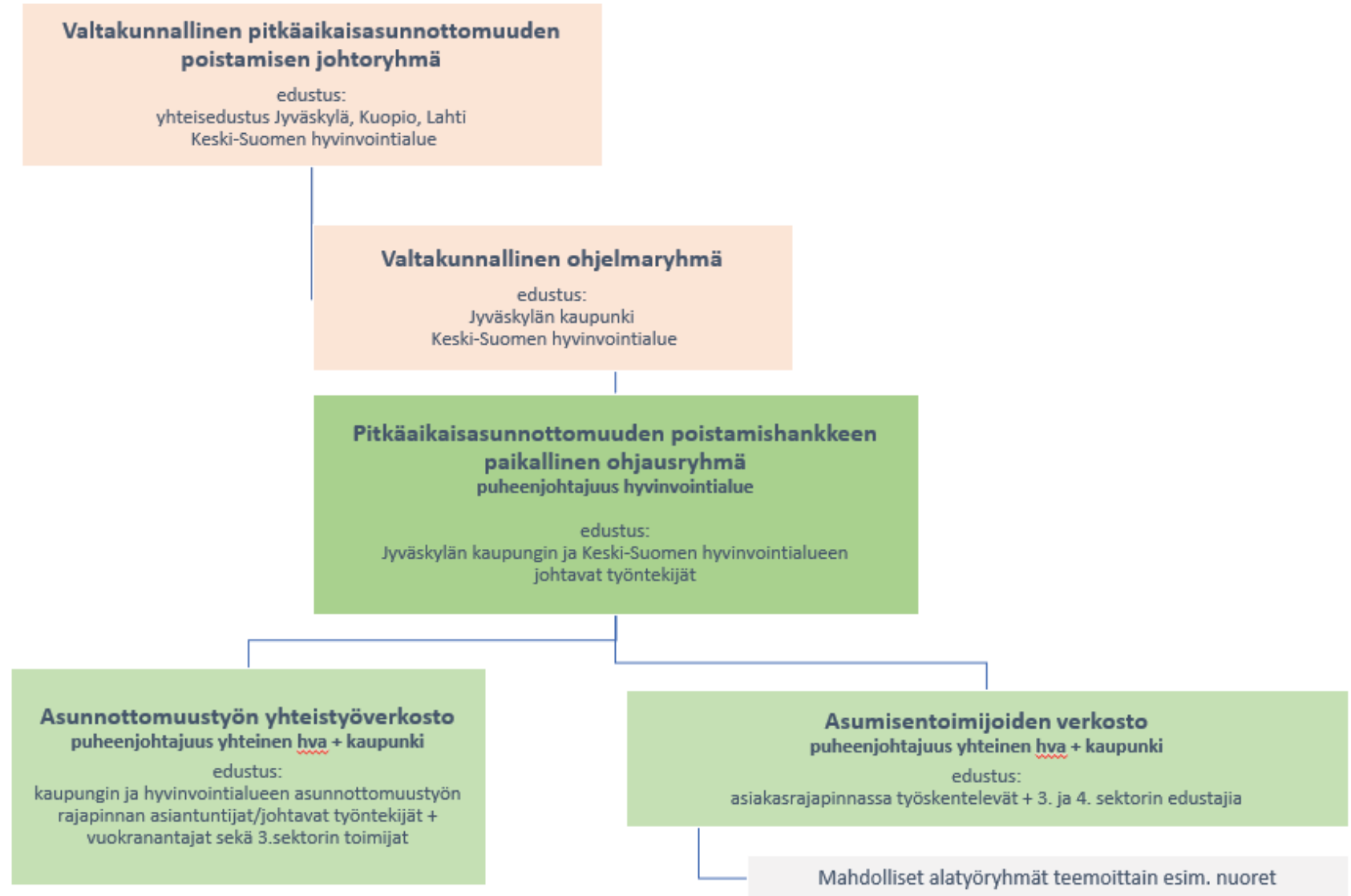
ASUNNOTTOMUUSTYÖN ORGANISOINTI JA SUUNNITELMAN TAVOITTEET

ASUNNOTTOMUUSTYÖN TASOT JA VASTUUT

ASUNNOTTUUDESTYÖN ORGANISOINTI

- Asunnottomuustyön organisoinnin päävastuu on Keski-Suomen hyvinvointialueella.
- Jyväskylän kaupungilla on edustus valtakunnallisissa ja paikallisissa ryhmissä. Verkostotyötä tehdään yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

SUUNNITELMAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Päätavoite: pitkäaikaisasunnottomuus vähenee ja on poistunut vuoteen 2027 mennessä

- tavoitetaso 10 pitkäaikaisasunnottomaa (asunnottomien joukossa on henkilöitä, jotka eivät halua vakituista asuntoa)

Jyväskylän kaupungin tavoitteet ja toimenpiteet:

- **Riittävä, monipuolinen ja sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto**

Mahdollistetaan riittävä, monipuolinen ja sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto varmistamalla asuintonttien riittävyys huomioiden eri väestöryhmien ja erityisryhmien asumisen tarpeet, jotta kaikki asukkaat voivat löytää elämäntilanteeseensa sopivan kodin.

- **Asunnottomuuden ennaltaehkäisy ja varhainen tuki**

Asumisen neuvontapalvelun kehittäminen ja laajentaminen, saavutettavuuden ja oikea aikaisuuden varmistaminen ja asiakastyön yhteistyömuotojen kehittäminen palveluverkoston kanssa sekä resurssin lisääminen.

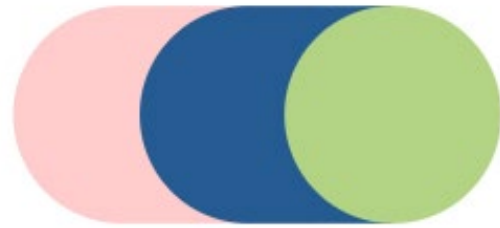
- **Asunto ensin periaatteen vahvistaminen palvelujen kehittämisessä**

Lisätään työllisyys- ja nuorisopalvelujen henkilöstön osaamista koulutuksen keinoin.

SUUNNITELMAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Suunnitelman muita tavoitteita ja toimenpiteitä

- Vahvistetaan asumisen riskien tunnistamista koulutuksen ja kirjaamiskäytäntöjen keinoin
- Katkaistaan vuokratähtiä ja ehkäistään häätöjä
- Laaditaan toimiva hoito- ja palveluketju asunnottomien kanssa työskentelyyn
- Kehitetään edelleen matalan kynnyksen ja liikkuvan tuen palveluita tarjoamaan tukea asunnottomille ja asunnottomuus riskissä oleville
- Edistetään asuntojen kohdentumista pitkäaikaisasunnottomille
- Vahvistetaan tiedontuotantoa ja kehitetään vaikuttavuuden arviointia
- Hyödynnetään asunnottomuustilastoja palvelujen kehittämisessä

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

JYVÄSKYLÄ

